

Kennisnotitie

Wegwijzer wildzwemmen

Wegwijzer wildzwemmen

Mensen in Nederland zwemmen graag en steeds vaker op plekken die niet als zwemlocatie zijn aangewezen. Deze wegwijzer richt zich op die plekken waar grote aantallen mensen structureel zwemmen, maar die niet zijn aangewezen. Wie is er dan verantwoordelijk? Wat kan wel en niet? En hoe maak je van een plek een officiële zwemlocatie? Deze wegwijzer geeft gemeenten en initiatiefnemers, zoals recreatieschappen, terreinbeheerders of buurtbewoners, antwoord op hun vragen over wildzwemmen.

Zwemlocaties controleren

Voor zwemmen in open water volgt Nederland de Europese Zwemwaterrichtlijn (zie Tekstkader 1 en 2). In Nederland is zwemmen maar op een paar plaatsen echt verboden. Vaak mag het niet langs rivieren, in kanalen en bij sluizen en brughoofden. Plekken waar veel mensen zwemmen, moeten als zwemlocaties worden aangewezen of er moeten andere maatregelen getroffen worden om zwemmen te ontmoedigen of verbieden. Bijvoorbeeld een negatief zwemadvies of een zwemverbod. Een tussenvorm waarbij zwemmen in grote aantallen wordt gedoogd zonder dat een negatief zwemadvies of een zwemverbod van kracht is, is niet mogelijk. In al deze situaties bestaat er een zorgplicht, dus ook op een plek met een negatief zwemadvies of zwemverbod en op een plek die (nog) niet als zwemlocatie is aangewezen. De provincies hebben ongeveer 750 zwemlocaties aangewezen. Hier controleren provincie en waterbeheerder de veiligheid en de waterkwaliteit. Ook worden sommige plekken niet als zwemlocatie aangewezen, bijvoorbeeld door problemen met de veiligheid of de waterkwaliteit. Andersom kunnen provincies er ook voor kiezen om een plek aan te wijzen terwijl er niet zo veel mensen zwemmen, bijvoorbeeld omdat dat wenselijk is voor de veiligheid. Deze wegwijzer is niet primair op deze plekken gericht, maar kan wel gebruikt worden om de afweging tot aanwijzen te maken. Ook in deze situatie geldt de zorgplicht.

Tekstkader 1 Bereik van de Zwemwaterrichtlijn

2006/7/EG, Artikel 1, lid 3: 'Deze richtlijn is van toepassing op elk oppervlaktewater waar, naar verwachting van de bevoegde autoriteit, een groot aantal mensen zal zwemmen, en waar zwemmen niet permanent verboden is of waarvoor geen permanent negatief zwemadvies bestaat (hierna 'zwemwater' te noemen). Zij is niet van toepassing op:

- a) zwembaden en gezondheidsbaden;
- b) ingesloten wateren die behandeld worden, of gebruikt worden voor therapeutische doeleinden;
- c) kunstmatig gecreëerde, van het oppervlaktewater en het grondwater gescheiden ingesloten wateren.'

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 088 689 89 89

Auteurs:

Ciska Schets (RIVM),
Susanne Wuijts (RIVM),
Paul Bakker (Ministerie IenW),
Michiel Bil (Provincie Zeeland),
Josine van den Bogaard (GGD Rotterdam-Rijnmond),
Liesbeth Hersbach (Waternet),
Bernard Korte (NIVZ),
Jorg Pieneman/Pieter de Greef (Gemeente Rotterdam),
Erwin Rebergen (Gemeente Utrecht),
Hans Ruiter (Rijkswaterstaat),
Gert van den Toren (ODMH),
Sita Vulto (HR Stichtse Rijnlanden)

Centrum:

Zoönosen en
Omgevingsmicrobiologie

Contact:

Ciska Schets
(ciska.schets@rivm.nl),
Susanne Wuijts
(susanne.wuijts@rivm.nl), of
Paul Bakker
(paul.bakker@minienw.nl)

Kenmerk:

KN-2025-0002

DOI:

10.21945/RIVM-KN-2025-0002

Datum:

16-01-2025

Wegwijzer helpt zwemplekken te beoordelen

Wat te doen als grote groepen mensen wel ergens zwemmen, terwijl de plek (nog) geen zwemlocatie is? Dit is zeker relevant als deze plek helemaal geen zwemlocatie zal of kan worden vanwege bijvoorbeeld de veiligheid of de waterkwaliteit. Het is daardoor soms niet mogelijk om een plek de functie 'zwemwater' toe te kennen (Omgevingswet Artikel 3.8). Voor dit soort locaties biedt de Europese Zwemwaterrichtlijn meestal te weinig houvast. Er is dan geen pasklare oplossing. Deze wegwijzer helpt om de plek goed te bekijken en waar mogelijk maatregelen te treffen, zodat er een veilige situatie ontstaat.

Nieuwe zwemlocatie laten aanwijzen?

Is het de bedoeling om een plek te laten aanwijzen als zwemlocatie? Ga dan naar het Protocol aanwijzen en afvoeren zwemlocaties ([Protocol Aanwijzen en Afvoeren | Informatiepunt Leefomgeving](#)).

Wegwijzer wildzwemmen, zo werkt het

Deze wegwijzer beschrijft in drie schema's hoe om te gaan met zwemmen op plekken waar regelmatig door veel mensen tegelijkertijd gezwommen wordt, maar die niet als zwemlocatie zijn aangewezen of zijn aan te wijzen. Volg de schema's stap voor stap, zodat duidelijk wordt wat er minimaal nodig is voor een bepaalde plek.

- Schema 1 is een overzichtsschema met deeltappen. Deze worden uitgewerkt in schema 2 en 3.
- Schema 2 helpt bij een eerste verkenning van de plek.
- Schema 3 helpt bij het vooronderzoek dat nodig is om te besluiten de plek wel of niet aan te wijzen als zwemlocatie.

Tabel geeft extra informatie bij elk schema

Voor elk blokje in de schema's staat extra informatie in de tabel eronder, zoals:

- Wie is er verantwoordelijk?
- Wie moeten worden betrokken?
- Welke stappen zorgen ervoor dat mensen ergens veilig kunnen zwemmen en dat de plek een zwemlocatie kan worden?
- Waar is meer informatie te vinden?

Stappen tegelijk of na elkaar uitvoeren

In de schema's lijken sommige stappen zowel tegelijk als na elkaar uitgevoerd te kunnen worden, bijvoorbeeld de stappen 3.1 en 3.3 tot en met 3.6. De betrokken partijen kunnen kiezen om de stappen tegelijk uit te voeren, bijvoorbeeld om snel te beslissen. De stappen na elkaar uitvoeren kan de kosten wat drukken. Bijvoorbeeld doordat de partijen tijdens het proces kunnen kiezen of ze de plek verder ontwikkelen of niet.

Nieuwe zwemlocatie accepteren: betrek belanghebbenden

Bij een mogelijke nieuwe zwemlocatie is het belangrijk dat zoveel mogelijk betrokkenen de plek accepteren en er voldoende draagvlak is voor de nieuwe zwemlocatie. Hierbij helpen heldere communicatie en het meenemen van alle betrokkenen in de verschillende stappen van het proces. Vaak is het handig om betrokken partijen direct vanaf het begin te betrekken, zeker als de plek in stedelijk gebied ligt. De schema's zeggen dit niet apart, maar het is wel belangrijk om hier op te letten. De verantwoordelijke overheid (vaak de gemeente) zorgt hiervoor.

Het ontstaan van de wegwijzer

De Werkgroep Wildzwemmen maakte deze wegwijzer op verzoek van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Vanaf begin 2023 tot medio 2024 was een testversie beschikbaar via Informatiepunt Leefomgeving (IPLO) om ervaringen uit de praktijk op te halen. In de huidige versie van de wegwijzer zijn deze ervaringen verwerkt. De wegwijzer is in november 2024 in het Landelijk Zwemwateroverleg (LZO) vastgesteld.

Definities en begrippen

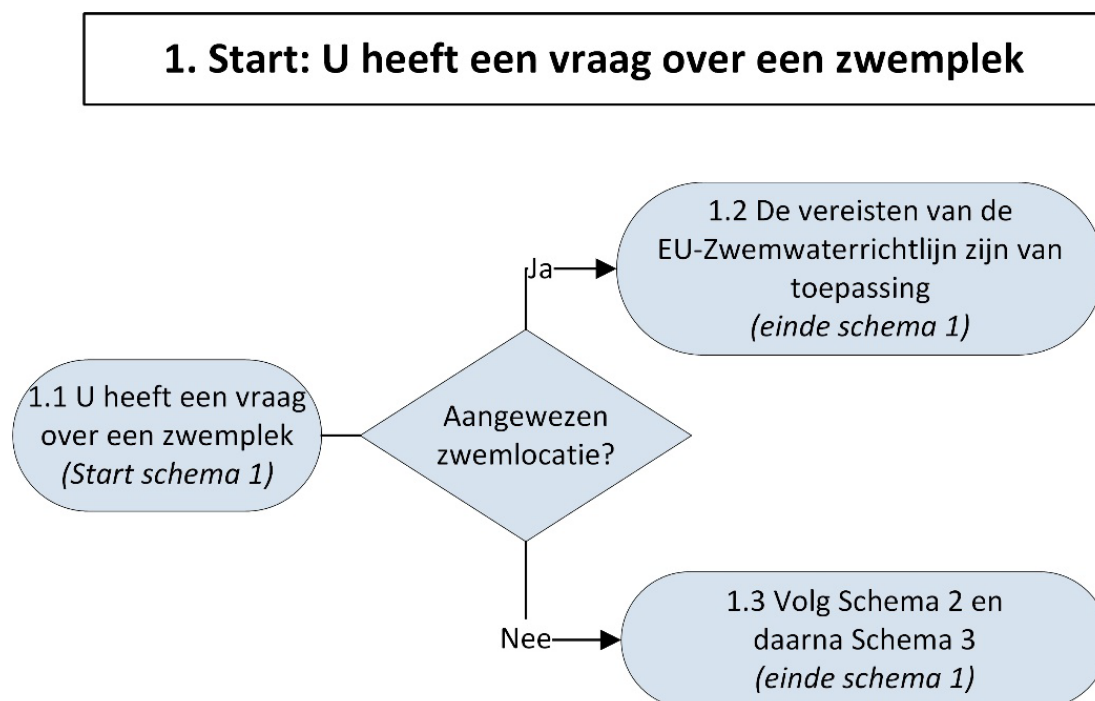
Wildzwemmen	Het in grote aantallen structureel zwemmen op niet-aangewezen zwemplekken met mogelijke risico's voor veiligheid en gezondheid. Het gaat dus niet om een enkele, individuele zwemmer.
Zwemlocatie	Een plek die de provincie op grond van de Europese Zwemwaterrichtlijn heeft aangewezen als zwemlocatie. Hier is de veiligheid bij de inrichting als zwemlocatie onderzocht en wordt de waterkwaliteit regelmatig gecontroleerd. Er is op de meeste plaatsen geen toezicht.
(Zwem)plek of locatie	Een plek die niet is aangewezen als zwemlocatie, maar waar mensen wel zwemmen.
Houder van de locatie	De eigenaar of beheerder van de (zwem)locatie. Voor het water of de oever kunnen dit verschillende partijen zijn.
Waterbeheerder	Rijkswaterstaat beheert de rijkswateren, zoals de grote rivieren, het IJsselmeer en sommige kanalen. De waterschappen beheren de regionale wateren. Dagelijks beheer en onderhoud kunnen ook bij andere partijen liggen.
Initiatiefnemer	De persoon, groep of organisatie die zwemmen op een bepaalde plek wil faciliteren of die vragen heeft over het zwemmen op een bepaalde plek, zoals gemeente, recreatieschap, terreinbeheerder of buurtbewoners.
'Een groot aantal mensen'	Het criterium 'een groot aantal mensen' komt uit de Europese Zwemwaterrichtlijn. Zie ook Tekstkader 1. De provincies stellen vast wat dat in hun gebied is. Zij zijn het bevoegd gezag hiervoor. Zie ook Tekstkader 2.
Zwemwater	De definitie van zwemwater in de Europese Zwemwaterrichtlijn moet als heel breed worden opgevat. Dit concludeerde het Europese Hof van Justitie in een zaak tussen België en de Europese Commissie (EHJ C307/98, 25 mei 2000). De definitie omvat naast het zwemmen zelf ook activiteiten zoals pootjebaden en spelen in het water (recreatiewater, attractiewater). Het gaat daarbij om oppervlaktewater en niet om zwembaden, waterspeeltuinen en dergelijke.

Tekstkader 2 Wat is een groot aantal mensen?

Het criterium 'een groot aantal' wordt in de regelgeving niet nader omschreven. De provincies stellen vast wat in hun gebied 'een groot aantal is'. Het 'Protocol aanwijzen en afvoeren van zwemlocaties' (2022) doet een beperkte handreiking. Hier zijn veel vragen over en de werkgroep wil wat meer houvast bieden. Daarom heeft de werkgroep de volgende aandachtspunten benoemd. Deze kunt u meenemen bij het bepalen van wat 'een groot aantal' is voor uw locatie. Tussen haakjes staat hoe de werkgroepleden vanuit hun rol in de praktijk hier naar kijken. Dit zijn richtlijnen, geen bindende adviezen of maatgevende getallen. Er kunnen ook andere redenen zijn om een plek aan te willen wijzen als zwemlocatie. In dat geval is het aantal zwemmers niet maatgevend.

- Aantal dagen met veel mensen op de locatie (3-10 dagen)
- Aantal mensen tegelijk in het water (40-60)
- Zwemt iedereen dicht op elkaar?
- Is het voldoende overzichtelijk? Wat is de invloed hierop van dynamische factoren zoals stroming, wind en golfhoogte? Raakt de overzichtelijkheid hierdoor in het geding?
- In welke omgeving bevindt de plek zich (kustwater, binnenwater, stad)?
- Treden er significante veranderingen op of bij de locatie? In dat geval moet de inschatting opnieuw gemaakt worden.

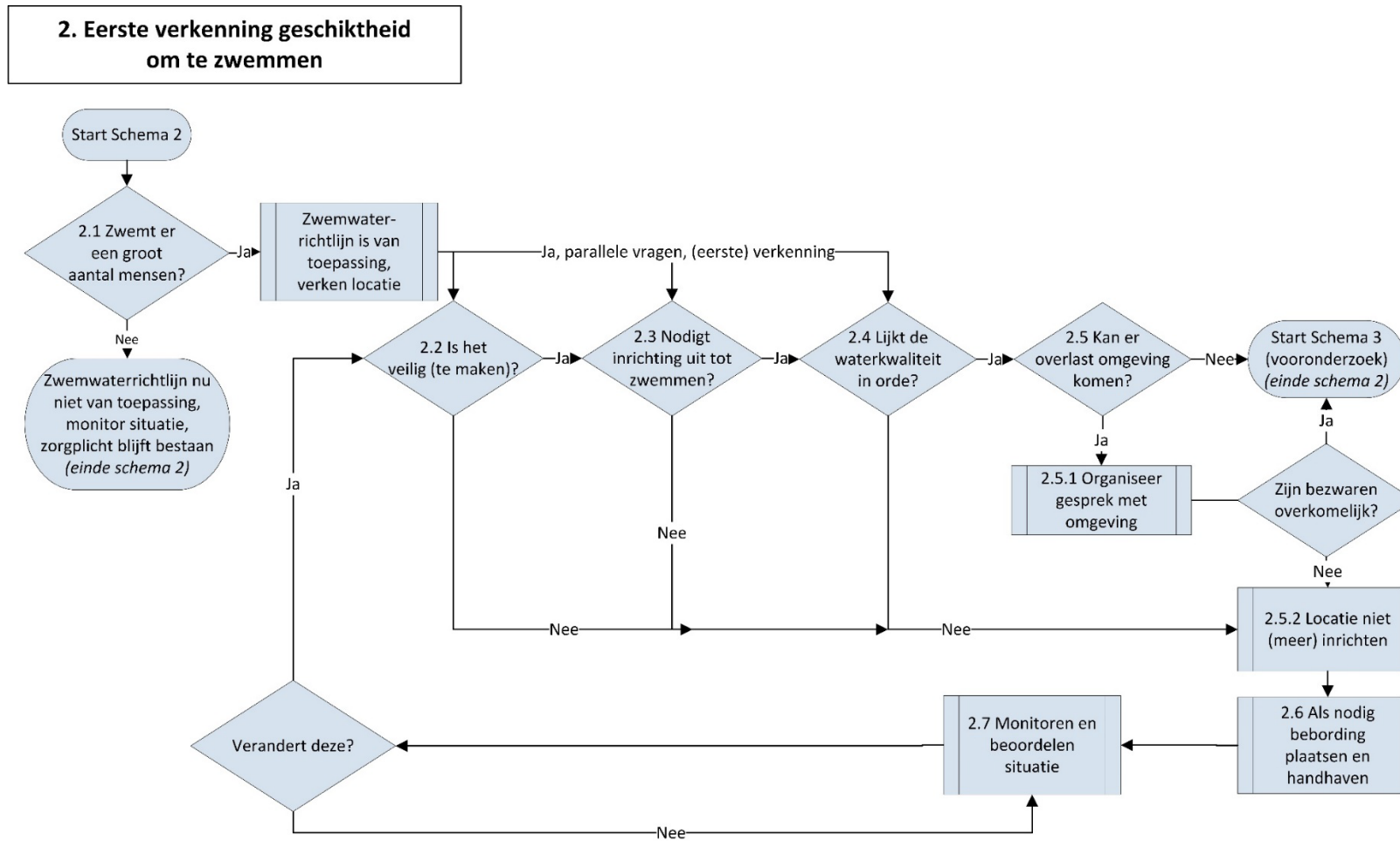
Schema 1

Toelichting bij Schema 1 (Start: U heeft een vraag over een zwemplek)

Stap	Beschrijving	Verantwoordelijke	Te raadplegen partijen	Te raadplegen protocollen
1.1	U heeft een vraag over zwemmen op een bepaalde plek of locatie. Misschien wilt u daar een initiatief ontwikkelen of maakt u zich zorgen over veiligheid of overlast. Als de plek al is aangewezen als zwemlocatie, dan kunt u dit terugvinden op www.zwemwater.nl .	initiatiefnemer (vaak de gemeente) of als er geen initiatiefnemer is: de houder van de locatie	gemeente	
1.2	Aangewezen zwemlocaties moeten aan de eisen uit de Europese Zwemwaterrichtlijn (blijven) voldoen.	waterbeheerder, provincie, houder van de locatie		Zwemwaterrichtlijn (2006/ 7/EG)
1.3	Als de plek niet is aangewezen, dan volgen schema 2 en 3.	initiatiefnemer of als het een situatie is die spontaan is 'ontstaan': de houder van de locatie; in de praktijk blijkt dit vaak de gemeente te zijn	provincie, omgevingsdienst, waterbeheerder	

Schema 2

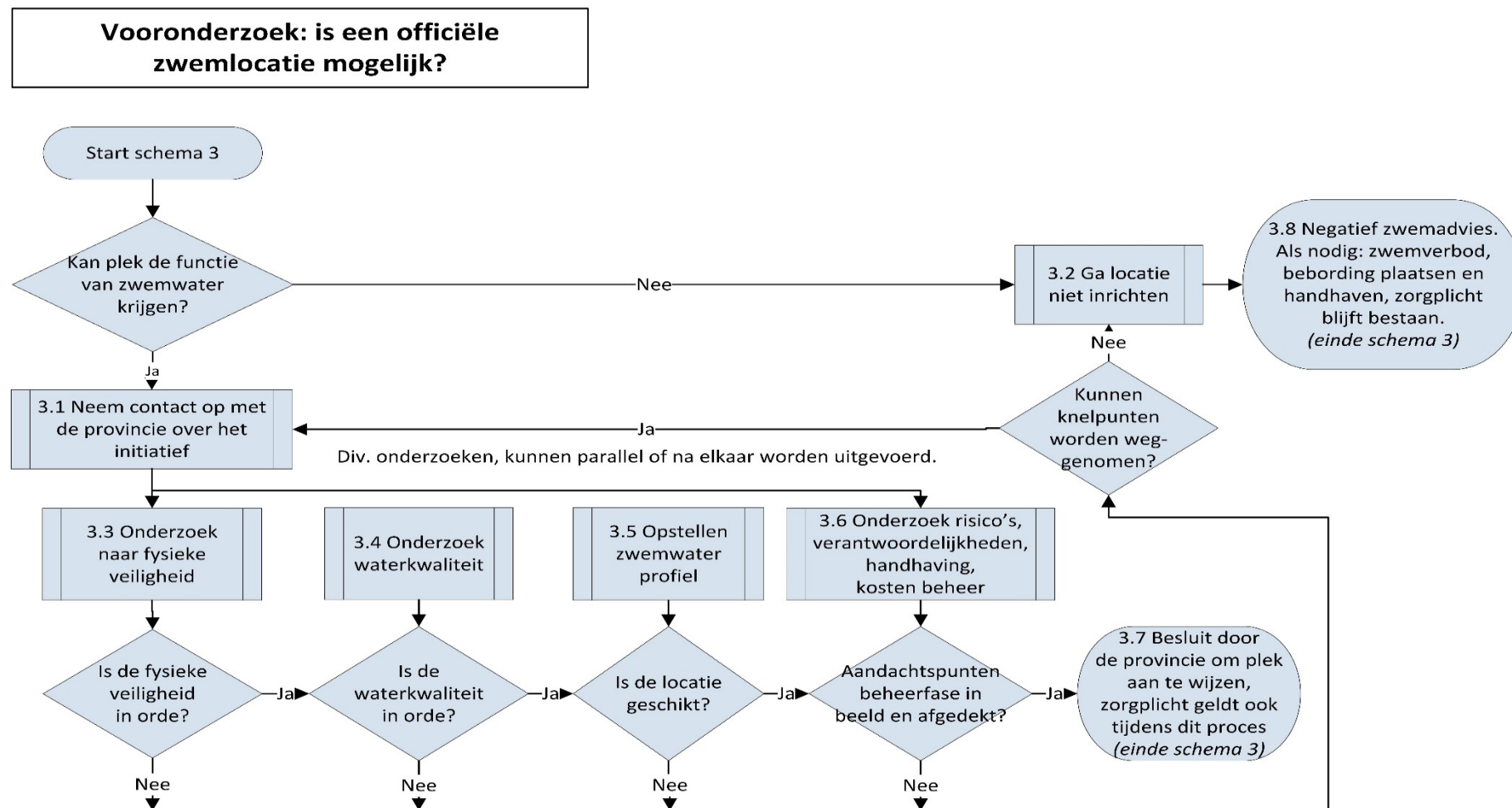

Toelichting bij Schema 2 (Eerste verkenning geschiktheid om te zwemmen)

Stap	Beschrijving	Verantwoordelijke	Te raadplegen partijen	Te raadplegen protocollen
2.1	De Europese Zwemwaterrichtlijn geldt voor elk oppervlaktewater waar een groot aantal mensen zwemt. Het begrip 'een groot aantal' hangt af van de lokale omstandigheden. De provincie bepaalt de grootte. Tekstkader 2 bevat mogelijke criteria hiervoor. De provincie bepaalt ook andere randvoorwaarden, zoals de aanwezigheid van een initiatiefnemer, afspraken over toekomstig beheer en instemming van de waterbeheerder.	provincie	houder van de locatie, waterbeheerder, gemeente	Zwemwaterrichtlijn (2006/ 7/EG) Protocol Aanwijzen en Afvoeren Informatiepunt Leefomgeving
2.2	Hoe veilig is het op het eerste gezicht? Wat kan (eenvoudig) verbeterd worden? Is het water makkelijk toegankelijk? Is er bijvoorbeeld scheepvaart? Is er sprake van sterke stroming? Of zijn er duidelijk zichtbare stenen, fietsen of andere dingen in het water.	initiatiefnemer	provincie, omgevingsdienst, waterbeheerder	https://nivz.nl/riaz
2.3	Nodigt de inrichting uit tot zwemmen? Van nature of door voorzieningen zoals speeltoestellen, drijflijnen, bankjes en toiletten? Suggereert de inrichting bij bezoekers dat het hier gaat om een aangewezen zwemlocatie? Let op: dit is een momentopname, de situatie kan veranderen.	initiatiefnemer	provincie, omgevingsdienst	
2.4	U krijgt een eerste idee van de waterkwaliteit door te kijken naar riooloverstorten, schuim, olie, drijflijnen van algen en dode dieren. Ook de geur van het water zegt iets over de waterkwaliteit. Waterschappen en gemeenten kunnen vaak nog andere informatie geven. Maar let op: metingen zijn nodig om de waterkwaliteit te kunnen beoordelen. Bacteriën, bijvoorbeeld, kun je namelijk niet met het blote oog zien.	initiatiefnemer	waterbeheerder, gemeente	https://nivz.nl/riaz
2.5	Overlast, of zorgen daarover, van omwonenden kan een belangrijk struikelblok zijn bij het aanwijzen van een zwemlocatie. Vaak komt overlast niet door het zwemmen zelf, maar door recreatie rondom het water. Maatregelen om overlast te beperken kunnen zich dus op meer	initiatiefnemer	gemeente	

Stap	Beschrijving	Verantwoordelijke	Te raadplegen partijen	Te raadplegen protocollen
	dan alleen het zwemmen richten, zoals toiletten neerzetten, tijdstippen voor gebruik van de locatie of <i>crowd control</i> .			
2.5.1	Wilt u peilen of mensen overlast ervaren of kunnen ervaren? Spreek dan eens met omwonenden, bijvoorbeeld via een buurtbijeenkomst of aan de deur. Dit kan worden meegenomen bij de besluitvorming.	gemeente		
2.5.2	Wordt de locatie niet aangewezen? Dan moet de eventuele inrichting worden weggehaald en/of zwemmen worden ontmoedigd.	houder van de locatie, initiatiefnemer		
2.6	Kan de plek niet worden aangewezen als zwemlocatie en zijn er risico's voor zwemmers? Dan moet u adequate maatregelen nemen afhankelijk van de situatie. Dit kan gaan om een negatief zwemadvies of een zwemverbod. Een zwemverbod kan worden ingesteld via de Algemene plaatselijke verordening (APV), de Verordening op het Binnenwater (Vob), het Binnenvaart Politie Regelement (BPR) of de Omgevingswet.	provincie, omgevingsdienst, gemeente		
2.7	De situatie kan veranderen. Komen er meer mensen zwemmen of zijn er maatregelen genomen om de veiligheid en of waterkwaliteit te verbeteren? Dan kunt u nog een keer kijken of de locatie kan worden aangewezen. Ook in de tussentijd blijft er een zorgplicht voor de locatie bestaan.	provincie met waterbeheerder		Zie document 'Zwemveiligheid en aansprakelijkheid'

Schema 3

Toelichting bij Schema 3 (Vooronderzoek: is een officiële zwemlocatie mogelijk?)

Stap	Beschrijving	Verantwoordelijke*	Te raadplegen partijen	Te raadplegen protocollen
3.1	Alle wateren in Nederland hebben één of meerdere functies. Dit ligt vast in de waterplannen van de provincie of Rijkswaterstaat. Voor sommige wateren is een zwemwaterfunctie niet wenselijk, bijvoorbeeld door scheepvaart of stroming. Voor elke mogelijke nieuwe zwemlocatie moeten de waterbeheerder en provincie uitzoeken of het water een zwemwaterfunctie heeft of kan krijgen (Omgevingswet, Artikel 3.8). Ook tijdens het proces van aanwijzen is de zorgplicht van toepassing.	initiatiefnemer, houder van de locatie	provincie met waterbeheerder	Protocol Aanwijzen en Afvoeren Informatiepunt Leefomgeving
3.2	Kan de plek geen zwemwaterfunctie hebben, maar wordt er wel gezwommen? Dan moet een negatief zwemadvies of zwemverbod ingesteld worden. Zie ook Bkl, Artikel 3.3 lid 2. Bijvoorbeeld vanwege de veiligheid.	provincie met waterbeheerder		Protocol Aanwijzen en Afvoeren Informatiepunt Leefomgeving
3.3	Voordat een locatie aangewezen kan worden, laat de provincie een veiligheidsonderzoek uitvoeren.	provincie	waterbeheerder, gemeente, initiatiefnemer	https://nivz.nl/riaz
3.4	Voordat een locatie aangewezen kan worden, laat u een onderzoek naar de waterkwaliteit uitvoeren. De GGD kan ondersteunen bij vragen over gezondheidsaspecten van zwemwater en waterbodembodem.	initiatiefnemer	waterbeheerder, GGD	Protocol Aanwijzen en Afvoeren Informatiepunt Leefomgeving
3.5	Is een potentiële zwemlocatie nog niet aangewezen? Dan laat u eerst een voorlopig zwemwaterprofiel opstellen.	initiatiefnemer, houder van de locatie	waterbeheerder, gemeente	Handreiking bij het opstellen van een zwemwaterprofiel Informatiepunt Leefomgeving
3.3-3.5	Kunt u de locatie zo aanpassen dat de veiligheid en waterkwaliteit geborgd zijn? Zijn deze maatregelen haalbaar en betaalbaar? Zijn de omstandigheden veranderd, zoals gebiedsontwikkeling, die hierop van invloed zijn? Hoe wordt hier rekening mee gehouden?	provincie, houder van de locatie	waterbeheerder	

Stap	Beschrijving	Verantwoordelijke*	Te raadplegen partijen	Te raadplegen protocollen
3.6	Inventarisatie van risico's, mogelijke maatregelen en kosten tijdens de beheerfase. Wie draagt deze verantwoordelijkheid en de kosten?	provincie en waterbeheerder	provincie, initiatiefnemer, houder van de locatie	Protocol Aanwijzen en Afvoeren Informatiepunt Leefomgeving
3.7	Op basis van de stappen 3.1 en 3.3 t/m 3.6 besluiten Gedeputeerde Staten en de waterbeheerder of de locatie een zwemlocatie kan worden.	provincie	waterbeheerder, gemeente	Protocol Aanwijzen en Afvoeren Informatiepunt Leefomgeving
3.8	Als aanwijzen niet mogelijk is en er risico's zijn, moeten adequate maatregelen genomen worden afhankelijk van de situatie. De houder van de locatie heeft hiervoor een zorgplicht. Dit kan gaan om een negatief zwemadvies of een zwemverbod. Een zwemverbod kan worden ingesteld via de Algemene plaatselijke verordening (APV), de Verordening op het Binnenwater (Vob), het Binnenvaart Politie Reglement (BPR), of de Omgevingswet (Ow)	provincie, omgevingsdienst, gemeente		Zie document 'Zwemveiligheid en aansprakelijkheid'

* Zie Hoofdstuk 3 van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving voor taken en verantwoordelijkheden.

Voorbeelden uit de praktijk

Zwemmen in de rivieren

Zwemmen in de rivieren wordt ontraden vanwege risico's door golven, stroming en scheepvaart. In de vaargeul is het op grond van het Binnenvaart Politiereglement (BPR) verboden. Toch wordt er op veel niet aangewezen plaatsen gezwommen, soms al meerdere generaties lang (gewoonte, ervaren 'veiligheid'). Sommige gemeenten zouden deze plekken wel willen aanwijzen. Zou er maatwerk mogelijk zijn, met name ook voor veiligheid?

Gezien het opwarmende klimaat is het zeer begrijpelijk dat er behoefte is aan meer zwemwater. Het moet alleen ook duidelijk zijn en blijven dat het op veel plekken gevaarlijk is om in een rivier met scheepvaart of sterke stroming te zwemmen. Maar er zijn ook plekken in de rivier waar nagedacht kan worden over de voorwaarden waaronder hier wel gezwommen mag worden en of dit haalbaar is. Bijvoorbeeld een voormalig havenbekken waar geen scheepvaart meer plaatsvindt of een stromingsluwte. Hiervoor is maatwerk nodig van Rijkswaterstaat in samenwerking met de provincie en/of gemeente (bij specifieke locaties). Een onafhankelijk veiligheidsonderzoek kan in beeld brengen wat er nodig zou zijn op de locatie.

Veiligheid zwemmen in zee

Langs de hele Nederlandse kust mag in zee gezwommen worden. Behalve bij havenmondingen, bruggen, sluizen, stuwen (zie: art 8.08 BPR) en de specifiek aangewezen verbodszones zoals bij obstakels als golfbrekers en pieren. Meerdere locaties langs de Nederlandse kust zijn zogenoemde 'aangewezen zwemlocaties'. Op deze locaties wordt er gekeken naar de veiligheid en is daar informatievoorziening over.

Gezien het opwarmende klimaat is er een toenemende behoefte aan meer zwemwater. De kust in Nederland voorziet voor een belangrijk deel in die behoefte. Daarbij is het van belang te onderkennen dat de toestroom naar de zee gepaard gaat met een toename van de risico's. Bij het zwemmen in de zee horen specifieke risico's door golven, stroming en de aanwezigheid van watersporters. Bijvoorbeeld surfers en kitesurfers. Daarbij bepaalt het aantal zwemmers en watersporters op een locatie de kans op een incident. Langs de Nederlandse kust zijn op veel locaties tijdens drukke tijdstippen in het seizoen, strandwachters op het strand aanwezig. De strandwachters waarschuwen en geven informatie om letsel en verdrinking te voorkomen. Mocht het toch mis gaan, dan kunnen de strandwachters gealarmeerd worden om zwemmers en/of andere watersporters in nood te redden. Het aantal strandwachters varieert per locatie.

Staan de risico's voor het zwemmen in zee in een goede verhouding tot de beheersmaatregelen? Dat kan alleen bepaald worden met maatwerk. De provincie kan samen met Rijkswaterstaat en de gemeente door een regelmatig uitgevoerde risico-inventarisatie in beeld brengen wat er nodig is aan beheersmaatregelen op de zwemlocatie. Het gaat er dan om dat de juiste maatregelen worden ingezet op de momenten die er toe doen (mooi weer, grote toestroom).

Zo wordt bij het strand van Schouwen-Duiveland, op basis van de inschatting van de actuele risico's, gewerkt met verschillende veiligheidsniveaus. Op een hoger veiligheidsniveau worden er meer mensen (strandwachters) en middelen ingezet. Op een lager veiligheidsniveau, bijvoorbeeld als er weinig badgasten zijn en de zee niet specifiek gevaar oplevert, wordt er afgeschaald.

Zwemmen in de stad

De behoefte aan meer zwemwater in de stad is duidelijk. Het bieden van goede voorzieningen hoort bij een groeiende aantrekkelijke stad: verkoeling, mogelijkheden tot bewegen, spelen, sporten en ontmoeten. Zwemmen in open water hoort daarbij. Hierdoor wordt in de stedelijke omgeving ook in toenemende mate gezwommen op

locaties die niet zijn aangewezen. Bijvoorbeeld tijdens city-swims¹ (vaak voor goede doelen), springen vanaf bruggen en sluishoofden, maar ook wildzwemen in grote aantallen bij strandjes of grachten en singels in stedelijk gebied. Gemeenten willen deze behoefte meestal faciliteren, maar worstelen ook met de vraag hoe ze dit veilig doen met zo min mogelijk overlast voor de omgeving.

In de stedelijke omgeving kan de waterkwaliteit sterk variëren. Bijvoorbeeld doordat riooloverstorten in werking treden na een regenbui. Ook kan het water vervuild zijn, bijvoorbeeld door scheepvaart of industrie. Verder is de veiligheid een belangrijk aandachtspunt. Bijvoorbeeld door grof huisvuil op de bodem of door beroepsvaart en/of gemotoriseerde recreatievaart. Vier voorbeelden:

- De gemeente Amsterdam heeft een ambtelijk handboek opgesteld ([ambtelijk handboek zwemmen en zomerrecreatie aan het water.pdf](#) ([openresearch.amsterdam](#))). Hierin neemt de gemeente een aantal concrete criteria op over het omgaan met een locatie in stedelijk gebied die niet als zwemlocatie is aangewezen. Dit handboek probeert invulling te geven aan dit 'grijze' gebied. In deze wegwijzer zijn deze criteria niet opgenomen, omdat de Werkgroep Wildzwemmen heeft geconcludeerd dat betrokken partijen hierin zelf hun afweging moeten maken, conform de regelgeving en de specifieke omstandigheden.
- Ook bij de gemeente Utrecht leeft de wens om meer zwemlocaties in de stad te realiseren. In 2021 heeft de gemeente voor de verschillende 'grijze' plekken onderzocht hoe deze worden gebruikt en wat de wensen van de bewoners zijn ([Buitenzwemwater in de gemeente Utrecht – Mulier Instituut](#)).
- Een bijzonderheid in de havenstad Rotterdam is dat de gemeente een algeheel zwemverbod heeft ingesteld in de Algemene plaatselijke verordening. Dit maakt het eenvoudiger om te handhaven op locaties die niet zijn aangewezen als zwemlocatie. Maar de roep om meer mogelijkheden tot zwemmen maakt dat de gemeente een vooronderzoek naar potentiële zwemlocaties uitvoert. Hierbij neemt zij ook alternatieven als een zwembadboot mee.
- In Rotterdam wordt veel gezwommen in de Coolhaven. De gemeente heeft overwogen deze plek aan te wijzen als zwemlocatie. Dit is niet gebeurd omdat de veiligheid op deze plek niet voldoende kan worden gerealiseerd. De gemeente heeft daarom verbodsborden geplaatst.

¹ Dit soort activiteiten worden middels een vergunning toegestaan, onder voorwaarden. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld (jaarlijkse) zwemtochten in/langs de rivieren, triatlons en dergelijke.